

Warszawa, dnia

28 IX 2016

**MINISTERSTWO ROLNICTWA
I ROZWOJU WSI**

Podsekretarz Stanu

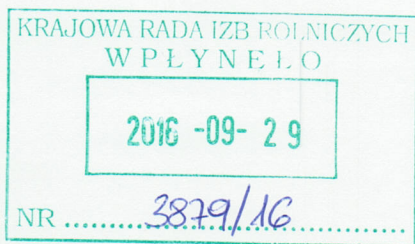
Ewa Lech

Znak sprawy: ŻW.zz.8720.101.2016

KRAJOWA RADA IZB ROLNICZYCH

Wpłynęło dnia 30.09.2016

3879/16

Pan

Wiktor Szmulewicz

Prezes Krajowej Rady Izb

Rolniczych

ul. Żurawia 24 lok 15

00-515 Warszawa

Szanowny Panie Prezencie,

W odpowiedzi na pismo z dnia 14 września br. znak KRIR/JK/1163/2016 w działań podejmowanych w związku z afrykańskim pomorem świń uprzejmie wyjaśniam co następuje.

Obszary objęte restrykcjami obejmują obecnie województwo podlaskie, mazowieckie i lubelskie. W Ministerstwie podjęto szereg działań zmierzających do opanowania zaistniałej niekorzystnej sytuacji epizootycznej jak i ekonomicznej.

W celu umożliwienia zwiększenia kontroli organów Inspekcji Weterynaryjnej na obszarach objętych restrykcjami konieczne było wprowadzenie obowiązku zaopatrywania przesyłek świń w świadectwa zdrowia również na obszarze ochronnym. Stąd na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 6 maja 2015 r. w sprawie środków podejmowanych w związku z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2015 r. poz. 711, późn. zm.), na terenach objętych restrykcjami wprowadzony został na zasadach określonych ww. akcie obowiązek zaopatrywania przemieszczanych świń w świadectwa zdrowia. Nowelizacja ww. rozporządzenia rozszerzyła wymóg zaopatrywania w świadectwa zdrowia świń przemieszczanych na obszarze ochronnym, jak również z obszaru ochronnego poza jego obręb.

Ponadto, co do zasady, na terenie całego kraju obowiązują świadectwa zdrowia dla przesyłek świń wystawiane w związku z przestrzeganiem rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 27 stycznia 2015 r., w sprawie wprowadzenia programu zwalczania i monitorowania choroby Aujeszkiego u świń (Dz. U. z 2015 r. poz. 189).

Należy podkreślić, że zwalczaniem chorób zakaźnych zwierząt zajmuje się Inspekcja Weterynaryjna, która jest jednostką podległą Ministerstwu Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

W celu niezwłocznego wzmocnienia nadzoru nad obrotem świń, w szczególności nad przewozem tych zwierząt, Główny Lekarz Weterynarii zwrócił się do Komendanta Głównego Policji z prośbą o wzmocnienie sił policyjnych w województwie podlaskim w związku z koniecznością intensyfikacji kontroli środków transportu, którymi może być dokonywany transport świń na drogach województwa, jak również w celu kontroli targowisk i innych miejsc, w których może odbywać się nielegalna sprzedaż świń. Wystosował również pismo do Głównego Inspektora Transportu Drogowego w sprawie konieczności wzmocnienia kontroli transportów zwierząt. Wojewodowie

Podlaski oraz Mazowiecki wprowadzili swoimi rozporządzeniami zakaz organizowania targów świń na wyznaczonych tych aktem obszarach. W chwili obecnej rozporządzenie Wojewody Lubelskiego oczekuje na publikację.

Odnosząc się do kwestii bioasekuracji zgodnie z ustawą z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539, z późn. zm.) posiadacze zwierząt utrzymujące świnie ponoszą koszty związane z dostosowaniem gospodarstw do wymagań określonych w programie bioasekuracji. Podkreślenia jednak wymaga fakt, że wymagania te mają głównie charakter organizacyjny, np. przeprowadzanie okresowych zabiegów dezynfekcyjnych, prowadzenie rejestru środków transportu wjeżdżających na teren gospodarstwa, utrzymywanie świń w zamkniętych pomieszczeniach, zapewnienie, że do budynków, w których są utrzymywane świnie nie wchodzi osoby nieuprawnione, a osoby uprawnione wchodzące do takich budynków używają odzieży ochronnej, posiadanie pisemnego planu bioasekuracji.

Niemniej jednak zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz. U. poz. 187 z późn. zm.), umożliwiono posiadaczom zwierząt utrzymującym świnie na obszarze, gdzie realizowany jest program bioasekuracji refundację z budżetu państwa kosztów poniesionych na zabezpieczenie gospodarstw przed wniknięciem afrykańskiego pomoru świń (tzw. kosztów bioasekuracji), w szczególności na refundację wydatków poniesionych na:

- 1) zakup mat dezynfekcyjnych;
- 2) zakup sprzętu niezbędnego do wykonania zabiegów dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych i deratyzacyjnych oraz niezbędnych środków dezynfekcyjnych, dezynsekcyjnych i deratyzacyjnych;
- 3) zakup odzieży ochronnej i obuwia ochronnego;
- 4) zabezpieczenie budynków, w których utrzymywane są świnie przed dostępem zwierząt domowych;
- 5) ogrodzenie gospodarstw utrzymujących świnie w systemie otwartym.

W kwestii pomocy i wsparcie dla rolników uprzejmie informuję, że w dniu 5 września 2016 r. Sejm RP uchwalił ustawę o szczególnych rozwiązaniach związanych z wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Głównym celem projektu ww. ustawy jest potrzeba zapewnienia możliwości zagospodarowania produktów pochodzenia zwierzęcego przeznaczonych do spożycia przez ludzi wyprodukowanych z mięsa świń wolnych od wirusa afrykańskiego pomoru świń, utrzymywanych na obszarach, na których wprowadzono ograniczenia w związku z wystąpieniem tego wirusa na terytorium Polski.

Ponadto Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uchwałą nr 57 z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie zmian w działaniu „Przywracanie potencjału produkcji rolnej zniszczonego w wyniku klęsk żywiołowych i katastrof oraz wprowadzenie odpowiednich środków zapobiegawczych” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020, pozytywnie zaopiniował zmianę Programu, w której planuje się rozszerzyć zakres wsparcia w ramach ww. działania o pomoc związaną z zapobieganiem rozprzestrzeniania się wirusa ASF. Wsparcie polegałoby na współfinansowaniu 80% kosztów kwalifikowalnych operacji inwestycyjnych dotyczących budowy infrastruktury potrzebnej do stworzenia odpowiednich warunków bioasekuracji: ogrodzeń i niecek do dezynfekcji, w przypadku rolników, prowadzących działalność rolniczą, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń.

Pomoc będzie dostępna po otrzymaniu zgody Komisji Europejskiej na ww. zmianę PROW 2014-2020 oraz wejściu w życie przepisów krajowych określających szczegółowe warunki i tryb jej przyznawania oraz wypłaty.

Jednocześnie należy podkreślić, że producenci rolni mogą również ubiegać się w bankach o zmianę warunków spłaty preferencyjnych kredytów udzielanych zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2009 r. w sprawie realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (Dz.U. Nr 22, poz.121 z późn. zm.).

Zgodnie z obowiązującymi zasadami udzielania kredytów inwestycyjnych w okresie objętym umową kredytu bank może:

1) stosować prolongatę spłaty rat kapitału i odsetek, o ile określony w umowie kredytu termin ich spłaty jeszcze nie minął,

2) wydłużyć okres kredytowania poza przewidziany w umowie kredytu, o ile określony w umowie kredytu okres kredytowania jeszcze nie minął i pod warunkiem poinformowania o tym ARiMR.

W przypadku wystąpienia nieprzewidzianych, losowych i niezawinionych przez kredytobiorcę okoliczności uniemożliwiających terminową spłatę kredytów okres stosowania dopłat do oprocentowania kredytu preferencyjnego może zostać wydłużony do trzech lat, na wniosek kredytobiorcy złożony w banku.

Mając na względzie trudną sytuację gospodarstw rolnych i problemy producentów rolnych z regulowaniem zobowiązań cywilno-prawnych Rada Ministrów w dniu 23 sierpnia 2016 r. projekt rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, w którym przewiduje się możliwość ubiegania się przez producentów rolnych o preferencyjne kredyty na sfinansowanie zobowiązań cywilno-prawnych powstałych w okresie od dnia 7 sierpnia 2014 r. do dnia 30 kwietnia 2016 r. w związku z prowadzeniem produkcji mleka, świń lub owoców i warzyw, z wyłączeniem zobowiązań cywilno-prawnych na rzecz budżetu środków europejskich.

Kwota kredytu nie będzie mogła przekroczyć kwoty zobowiązań cywilno - prawnych i jednocześnie kwoty 5 mln zł na gospodarstwo rolne. Oprocentowanie tych kredytów dla kredytobiorcy będzie wynosić 1% przez pierwsze dwa lata od dnia zawarcia umowy kredytu bankowego, a następnie 2,5%. Powyższy kredyt będzie mógł być udzielony maksymalnie na okres 8 lat.

O powyższe kredyty będzie można się ubiegać w bankach współpracujących z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa.

Należy podkreślić, że powyższa pomoc będzie mogła być udzielana po wejściu w życie ww. przepisów i ogłoszeniu pozytywnej decyzji Komisji Europejskiej o jej zgodności ze wspólnym rynkiem.

Ponadto finalizowane są uzgodnienia projektu ustawy o funduszach ochrony przychodów rolniczych, której celem jest stworzenie możliwości prawnych gwarantujących producentom rolnym częściową rekompensatę z tytułu utraty przychodów z prowadzonej przez nich działalności rolniczej w przypadku znacznego ich obniżenia lub w przypadku braku możliwości uzyskania zapłaty za zbyte produkty rolne od podmiotu, który stał się niewypłacalny.

Ze środków funduszy będą wypłacane rekompensaty producentom rolnym, zbywającym swoje produkty rolne, w przypadku:

1) obniżenia przychodu w gospodarstwie rolnym, prowadzącym chów lub hodowlę ryb lub dziale specjalnym produkcji rolnej powyżej 30 % w stosunku do średniego rocznego przychodu z ostatnich trzech lat lub trzech lat w ramach ostatnich pięciu lat, z wyłączeniem wartości najwyższej i najniższej, przy czym przy obliczaniu średniego rocznego przychodu nie będzie uwzględniany przychód z roku, którego dotyczy wniosek o przyznanie rekompensaty; spadek przychodów skutkujący wypłatą rekompensat z funduszy może być spowodowany:

a) skutkami wystąpienia niekorzystnych zjawisk atmosferycznych, których ryzyko wystąpienia nie obejmuje ubezpieczenie obowiązkowe na podstawie ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o ubezpieczeniach upraw rolnych i zwierząt gospodarskich (Dz. U. z 2016 r. poz. 792), tj. spowodowanych przez powódź, suszę, grad, ujemne skutki przezimowania lub przymrozki wiosenne i które pogarszają warunki prowadzenia działalności rolniczej,

b) w wyniku wprowadzenia środków związanych z zagrożeniem wystąpienia lub wystąpienia chorób zakaźnych zwierząt lub chorób roślin,

c) w wyniku spadku cen produktów rolnych uzyskiwanych przez producenta rolnego,

d) w wyniku wystąpienia niezależnych od producentów rolnych ograniczeń w handlu międzynarodowym,

2) braku zapłaty od podmiotu prowadzącego działalność w zakresie skupu, uboju lub przetwórstwa produktów rolnych za zbyte produkty rolne.

Ponadto mając na uwadze trudną sytuację na rynku wieprzowiny w 2015 r. i w pierwszych miesiącach 2016 r., Polska była inicjatorem dyskusji, m.in. na posiedzeniach Rady UE ds. Rolnictwa i Rybołówstwa, w zakresie potrzeby wdrożenia kolejnych działań stabilizujących ten rynek. Polska oceniła, że podjęte dotychczas przez Komisję Europejską działania dotyczące realizacji mechanizmów kryzysowego wsparcia rynku, w tym dopłat do prywatnego przechowywania oraz nadzwyczajnej pomocy z tytułu spadku cen i dochodów rolniczych w sektorach hodowlanych są niewystarczające dla poprawy sytuacji rynkowej, w tym sytuacji dochodowej rolników. W związku z tym Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi wnioskował o znacznie bardziej aktywne i skuteczne działania interwencyjne, w tym m.in. o przeznaczenie dodatkowych środków finansowych na wsparcie sektora wieprzowiny dotkniętego kryzysem tak, aby zrekompensować straty ponoszone przez producentów, jak również o rozszerzenie zakresu mechanizmów regulacji rynków, w tym uruchomienie mechanizmów promowania i wspierania eksportu, a także przywrócenie dopłat do prywatnego przechowywania wieprzowiny. W II i III kwartale 2016 r. nastąpił wyraźny wzrost cen wieprzowiny w UE i w Polsce.

W dyskusjach na forum UE Polska zwraca jednak uwagę, że przedłużający się okres kryzysu oraz brak skutecznego reagowania kryzysowego doprowadził do spadku pogłowia świń w Polsce. Dlatego Polska podkreśla konieczność dalszego monitorowania tego rynku pod kątem potrzeby uruchomienia środków zarządzania kryzysowego. W tym kontekście przydatnym forum powinno być obserwatorium rynku wieprzowiny i wołowiny, które powstało m.in. na wniosek Polski.

Rozprzestrzenianie się afrykańskiego pomoru świń jest niewątpliwie znacznym zagrożeniem dla rynku wieprzowiny w Polsce. Z tego względu w Ministerstwie podejmowane są wielokierunkowe działania mające na celu zwalczanie wirusa, jak również łagodzenie skutków ekonomicznych jego wystąpienia. Jeśli chodzi o obszar rynkowy, Ministerstwo prowadzi rozmowy z Komisją Europejską na temat możliwości wsparcia producentów ze środków Wspólnej Polityki Rolnej, w tym uruchomienia nadzwyczajnych środków wsparcia dla producentów świń na obszarach objętych restrykcjami z uwagi na występowanie choroby afrykańskiego pomoru świń.

W kwestii ograniczenia populacji dzików należy zauważyć, że Minister Środowiska podejmuje działania zmierzające do redukcji populacji dzików. W dniu 30 sierpnia br. polecił Polskiemu Związkowi Łowieckiemu oraz Lasom Państwowym rozrzedzenie populacji dzika do poziomu 0,5 os/km² na obszarze na wschód od Wisły. Zarząd Główny PZŁ wystąpił do zarządów okręgowych położonych na wschód od Wisły o przekazanie dzierżawcom obwodów łowieckich zalecenia zmiany rocznych planów łowieckich w zakresie umożliwiającym osiągnięcie wskazanego zagęszczenia. Następnie dnia 6 września br. w siedzibie Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego odbyła się narada łowczych okręgowych PZŁ. W naradzie udział wzięli Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Środowiska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Zastępca Głównego Lekarza Weterynarii.

Mając na uwadze obecną sytuację epizootyczną w kraju spowodowaną obecnością afrykańskiego pomoru świń oraz mając świadomość możliwości rozprzestrzeniania się choroby na dalsze terytorium kraju za pośrednictwem dzika, który jest rezerwuarem wirusa w środowisku naturalnym, zobligowano łowczych okręgowych do podjęcia natychmiastowych działań zmierzających do zwiększenia pozyskania łowieckiego dzika na terenie całego kraju w bieżącym roku gospodarczym, zmniejszenia docelowego zagęszczenia populacji tego gatunku do wielkości 5 osobników na 1000 ha powierzchni obwodu łowieckiego na rok łowiecki 2017/2018 oraz w wieloletnich łowieckich planach hodowlanych na lata 2017 – 2027. W tym celu wydano stosowne Zarządzenia nr 9/2016 Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego z dnia 7 września 2016 r.

Ponadto zgodnie z ustaleniami z I posiedzenia Grupy Roboczej do spraw monitorowania i zwalczania afrykańskiego pomoru świń u dzików Minister Środowiska zarządził stałe monitorowanie padłych dzików w obwodach ochronnych następujących parków narodowych: Białowieskiego, Wigierskiego, Narwiańskiego, Poleskiego, Biebrzańskiego, Rostoczańskiego, Magurskiego i Bieszczadzkiego, oraz raportowanie do MŚ wyników tego monitoringu w cyklu cotygodniowym.

Niezależnie od powyższego na podstawie rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 19 lutego 2016 r. w sprawie zarządzenia odstrzału sanitarnego dzików (Dz. U. poz. 229) cały czas jest realizowany odstrzał sanitarny dzików na obszarach wskazanych w załączniku do ww. rozporządzenia. Ostrzał sanitarny realizują myśliwi na podstawie umów zawartych pomiędzy właściwymi miejscowo powiatowymi lekarzami weterynarii oraz zarządcami i dzierżawcami obwodów łowieckich. Tusze dzików pozyskiwane w wyniku odstrzału sanitarnego są przeznaczone do produkcji mięsa na użytek własny lub są utylizowane.

Do odstrzału sanitarnego zaplanowanych zostało 7735 sztuk dzików, na dzień 26 września 2016 r. odstrzelono 5582 sztuk dzików, co stanowi 72,17% założonego planu.

Jednocześnie aktualnie w Sejmie procedowany jest projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu ułatwienia zwalczania chorób zakaźnych zwierząt. Zmieniana jest między innymi ustawa z dnia 11 marca 2004 r. o ochronie zdrowia zwierząt oraz zwalczaniu chorób zakaźnych zwierząt (Dz. U. z 2014 r. poz. 1539 oraz z 2015 r. poz. 266 i 470), w zakresie przepisów odnoszących się do zwalczania chorób zakaźnych zwierząt wolno żyjących.

W projekcie ww. ustawy zostały między innymi określone w sposób wyraźny środki zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, które powinny być stosowane w przypadku zwalczania takich chorób u zwierząt wolno żyjących oraz rozszerzono obowiązki podmiotów prowadzących gospodarkę łowiecką lub osób wykonujących polowanie. Zwiększono również kompetencje powiatowego lekarza weterynarii.

Tak, więc zarówno Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi jak i Główny Inspektorat Weterynarii, we współpracy z Ministerstwem Środowiska oraz innymi jednostkami administracyjnymi podejmują wszelkie niezbędne działania mające na celu zapanowanie nad dalszym przemieszczeniem się wirusa ww. choroby oraz dążące do poprawy sytuacji epizootycznej jak i ekonomicznej w kraju.

z podaniem

PODSEKRETA SZANU

Ewa Lech